

Петрина Н. О.,
студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Корчак Н.М., к.ю.н., доцент

ОСОБЛИВОСТІ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Дослідження проблем інвестування економіки завжди знаходилося в центрі уваги економічної науки. Це обумовлено тим, що інвестиції торкаються самі глибинні основи господарської діяльності, визначаючи процес економічного росту в цілому. У сучасних умовах вони виступають найважливішим засобом забезпечення умов виходу зі сформованої економічної кризи, структурних зрушень у народному господарстві, забезпечення технічного прогресу, підвищення якісних показників господарської діяльності на мікро- і макрорівнях. Активізація інвестиційного процесу є одним із найбільш діючих механізмів соціально-економічних перетворень.

Інвестиційна діяльність як різновид господарської діяльності має свою нормативну основу – інвестиційне законодавство. Інвестиційне законодавство – це сукупність нормативних актів, що регулюють інвестиційні відносини – щодо безпосереднього здійснення інвестиційної діяльності і щодо керівництва такою діяльністю.

На сьогодні правова система України включає велику кількість законів та інших нормативно-правових актів, що регулюють відносини в інвестиційній сфері. При цьому основою нормативно – правового регулювання в зазначеній сфері є закони.

Процес формування сучасної нормативно-правової бази, яка покликана регулювати інвестиційні процеси в Україні, розпочався з моменту прийняття акта проголошення незалежності України.

Як законодавчий інститут інвестиційне законодавство є підсистемою (підгалуззю) господарського законодавства. Йому притаманні риси, характерні як для законодавства взагалі, так і для господарського законодавства зокрема:

– розгалуженість і велика кількість нормативних актів. Об'єктивні причини цього – складність відносин у сфері інвестиційної діяльності, динамізм самої діяльності та її правового регулювання; суб'єктивні причини – недостатня увага до оптимізації інвестиційного законодавства з

боку держави та численні експерименти в сфері інвестиційної діяльності, кожний з яких має своє правове забезпечення;

– наявність в системі інвестиційного законодавства значної кількості нормативних актів обмеженої сфери дії: відомчих (зокрема, виданих функціональним відомством – Державним комітетом у справах містобудування, архітектури та житлової політики України і локальних (установчих та внутрішніх документів суб'єктів інвестиційної діяльності, укладених між ними інвестиційних договорів, в т. ч. договорів підряду на виконання проектно-вишукувальних, будівельних і пов'язаних з ними робіт, договорів на постачання будівельних матеріалів і устаткування, договорів лізингу тощо);

– відсутність інвестиційного кодексу – роль кодифікаційного нормативного акту відіграє Закон України "Про інвестиційну діяльність" від 18 вересня 1991р., що є стрижнем інвестиційного законодавства.

Даний закон спрямований на забезпечення рівного захисту прав, інтересів і майна суб'єктів інвестиційної діяльності незалежно від форм власності, а також на ефективне інвестування економіки України, розвитку міжнародного економічного співробітництва та інтеграції [2, ст. 117].

Як підгалузь господарського права інвестиційне право базується на господарському законодавстві, до системи якого входять нормативні акти загальної сфери дії, що регулюють господарську діяльність (вт. ч. пов'язану з інвестуванням) і функціонування її суб'єктів незалежно від видів і сфер цієї діяльності.

Зокрема, в сфері інвестиційного права діють:

1) положення Конституції України щодо: забезпечення державою соціального орієнтування економіки України (ст. 13); права громадян України володіти, користуватися та розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності (право приватної власності), а також користуватися об'єктами права державної та комунальної власності (ст. 41); права на підприємницьку діяльність (ст. 42); основних засад законодавчого регулювання відносин у сфері економіки (пункти 5, 7, 8, 9 ст. 91) та ін. [1];

2) положення кодексів: Цивільного (щодо правосуб'єктності учасників майнових відносин, зобов'язальне право (глави 14-19 та ін.); Господарсько-процесуального кодексів – щодо порядку укладення господарських договорів (статті 10-11) і розгляду (вирішення) господарських спорів; Кодексу законів про адміністративні правопорушення (глава 8 – адміністративні правопорушення в промисловості, будівництві, глава

13 – адміністративні правопорушення в галузі стандартизації, якості продукції і метрології тощо), Земельного кодексу – щодо використання земельних ділянок під забудову (статті 62, 68, 69) та ін.

Література

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. // Відомості Верховної Ради. – 1996. – № 30. – С.141.
2. Про інвестиційну діяльність: Закон України від 18 вересня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – №10. – С.138.
3. Щербина В.С. Господарське право: Підручник / В.С. Щербина. – К.: Юрінком Інтер, 2011. – 480 с.

УДК 347.731.1(477)(043.2)

Підпригора М. С.,
студентка,
Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Козирєва В. П., к.ю.н., доцент

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ БІРЖОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

З переходом України до ринкових методів господарювання виникла необхідність формування інфраструктури ринку, зокрема, мережі бірж. Організація біржової діяльності у нашій країні повинна ґрунтуватися на загальних закономірностях досвіду її світового розвитку, в той же час враховуючи особливості періоду трансформації суспільних відносин.

Біржа як економічна категорія відображає сукупність економічних відносин постійно функціонуючого ринку, на якому концентрується інформація про той чи інший товар (попит і пропозицію, якісні характеристики тощо), відбувається його купівля-продаж за зразками, формуються ціни, а також здійснюється торгівля цінними паперами та іноземною валютою.

Головною передумовою виникнення біржової торгівлі реальним товаром є розвиток великого товарного виробництва, умовою функціонування якого є наявність ринку, здатного реалізувати великі партії товару на постійно діючій основі, на базі цін, що формуються в залежності від співвідношення попиту і пропозиції на товар. Первісна біржова торгівля

не відрізняється від інших традиційних форм торгівлі за своїм об'єктом торгівлі, яким був реальний фізичний товар. Іншим був лише спосіб торгівлі – біржові публічні торги. Біржа не займається комерційним посередництвом і не має за мету одержання прибутку [1, ст. 1]. Біржова діяльність здійснюється у відповідності до чинного законодавства України, статуту біржі, правил біржової торгівлі та біржового арбітражу. Біржа здійснює свою діяльність на принципах: рівноправності учасників біржових торгів; застосування вільних (ринкових) цін; публічного проведення біржових торгів [1, ст. 2].

Сутністю проведення торгів на біржі є укладання угод між продавцями і покупцями. Треба підкреслити, що укладання угоди торкається інтересів не тільки їхніх безпосередніх учасників, але і тих, хто за ними стоїть (виробників і споживачів), а тому на законодавчому рівні повинні бути чітко прописані норми і правила, якими можуть керуватися учасники біржі, для безпечного та ефективного здійснення біржової діяльності.

Необхідно зазначити про державне регулювання біржової діяльності. Воно розпочинається з розробки та прийняття для неї єдиної правової основи. Біржова торгівля в Україні відроджувалася за відсутності спеціальних законів, тому в біржовій діяльності використовувалися переважно підзаконні акти. Відставання законотворення від потреб регулювання товарного і фондового ринків нині часто цілком об'єктивний процес, оскільки, по-перше, відсутня стабільна практика функціонування товарних і фондових ринків; по-друге, хоча становлення біржової торгівлі в Україні перебуває під впливом історичного досвіду Англії, країн континентальної Європи і США, своєрідність становища вітчизняного біржового ринку не дозволяє прямого запозичення зарубіжного законодавства, а вимагає своєрідної адаптації [2, с. 16].

Державні органи мають право контролювати діяльність бірж на предмет виконання правил і положень про порядок ведення торгів. Держава, як один з найбільших емітентів і активний учасник ринку цінних паперів, зацікавлена в необхідних умовах обігу цінних паперів, визначенні їх ринкової вартості, поширенні надійної інформації про ціни на ринку цінних паперів, забезпеченні технікою біржових залів, наданні біржам сучасних ліній комунікацій, в тому числі супутникового зв'язку. Регулювання біржової діяльності з боку держави не повинно мати характеру заборон, а виключно забезпечувати рівність прав для всіх учасників торгівлі водночас контролюючи дотримання визначених правил. Це досягається завдяки створенню єдиної правової системи для діяль-